

IN MEMORIAM

Atsisveikinant su draugu...

OVSIEJUS ŠKARATANAS

1931 11 10–2019 07 31

Jau parengus šį žurnalo „Filosofija. Sociologija“ numerį, iš Maskvos atkeliavo skaudi žinia, kad Anapilin iškeliavo mūsų redakcinės kolegijos narys prof. Ovsiejus Škaratanas. Simboliška tai, kad paskutinis jo straipsnis spausdinamas šiame numeryje, o jis, jau gulėdamas reanimacijos palatoje, dar suspėjo apie tai išgirsti.

O. Škaratanas buvo vienas iš paskutiniųjų, kuris gaivino sociologiją buvusioje Sovietų Sąjungoje. Jau keleri metai kaip nebėra kolegų Vladimiro Jadovo, Tatjanos Zaslavskajos, Andrejaus Zdravomyslovo, o Jurijų Levadą teprimena jo vardo sociologijos mokslų centras. Visi jie daug ir nuoširdžiai dirbo dėl Rusijos ateities, žmogaus orumo šalyje, puoselėjo draugiškus santykius su kaimynais.

Į Lietuvą O. Škarataną moksliniai keliai atvedė dar praeito šimtmečio aštuntąjį dešimtmetį, kai jis dalyvavo mokslinėje konferencijoje Birštone. Jau tuo metu jis buvo žinomas kaip vienas iš miesto sociologijos mokslo pradininkų Sovietų Sąjungoje. 1954 m. baigęs tuometinį Leningrado universitetą ir įgijęs istoriko diplomą, jis susidomėjo socialinėmis ir ekonominėmis problemomis, o „atlydžio“ laikais skatino etnosociologijos, stratifikacijos ir miesto sociologijos mokslų srities tyrimus. Bendravimas su profesoriumi ypač suintensyvėjo pertvarkos metais. Artimiau susipažinome ir tapome bičiuliais 1988 m., kai kartu teko keliauti į JAV ir užmegzti ryšius su Amerikos sociologais.

Iširus Sovietų Sąjungai ir besikuriant Rusijos Federacijai O. Škaratanas dirbo visuomeniniu Boriso Jelcino patarėju, tačiau greitai nusivylė jo politika. Profesorius buvo ir nuoseklus Vladimiro Putino vykdomos politikos kritikas. Vadovaudamas Valstybinio universiteto – Aukštosios ekonomikos mokyklos Socialinių-ekonominių sistemų ir socialinės politikos katedrai su kolegomis ir studentais analizavo šalies socialinės struktūros transformaciją,

Iširus Sovietų Sąjungai ir besikuriant Rusijos Federacijai O. Škaratanas dirbo visuomeniniu Boriso Jelcino patarėju, tačiau greitai nusivylė jo politika. Profesorius buvo ir nuoseklus Vladimiro Putino vykdomos politikos kritikas. Vadovaudamas Valstybinio universiteto – Aukštosios ekonomikos mokyklos Socialinių-ekonominių sistemų ir socialinės politikos katedrai su kolegomis ir studentais analizavo šalies socialinės struktūros transformaciją,

Prof. O. Škaratano (kairėje) ir akad. A. V. Matulionio kolegiškas bendradarbiavimas tęsėsi tris dešimtmečius. Asmeninio archyvo nuotr.

nomine raida, pasakodavo apie režimo grimasas Rusijoje. Didžiavosi tapęs žurnalo „Filosofija. Sociologija“ redakcinės kolegijos nariu. Šiame leidinyje publikavo kelis mokslinius straipsnius, o naujausiame žurnalo numeryje jo pavardę jau teko įrėminti juodai...

Profesorius Ovsiejus Škaratanas iškelia Anapilin, bet jo straipsniai ir knygos išsaugos šio Lietuvos bičiulio atminimą.

gilinosi, kaip ją paveikė buvusi santvarka. O. Škaratanas įkūrė ir pradėjo leisti žurnalą „Rusijos pasaulis“, ilgą laiką dirbo vyriausiuoju redaktoriumi, o paskutiniaisiais metais buvo redakcinės tarybos pirmininkas. Žurnalas siekė atskleisti tikrąsias Rusijos problemas. Šis leidinys buvo įtrauktas į svarbiausias tarptautines duomenų bazines.

Per vasaros atostogas O. Škaratanas kartu su žmona dažnai ilsėdavosi Palangoje. Gyvai domėjosi Lietuvos socialine ir eko-

Arvydas Virgilijus Matulionis
Žurnalo „Filosofija. Sociologija“ redakcinės kolegijos pirmininkas